

Rinze Ijbema - Zondag 1.

[1] Twee keer heb ik een emigratie meegemaakt – en geloof me: het is een heel gedoe. Maanden van tevoren begin je met plannen, wekenlang zit je alles wat je hebt in te pakken, natuurlijk blijkt de laatste dagen dat je toch nog veel meer moet doen dan eigenlijk kan, en dan komt er zo'n knots van een zeecontainer voor je huis te staan, waar alles zeevast in wordt gestouwd. En dan begint de ellende. Want dan zit je vier week in een leeg huis met wat geleende spullen. Het klinkt leuk: kamperen in je eigen huis. Maar in werkelijkheid is het een vagevuur. Serieus, dat is me het meest tegengevallen. Het gevoel dat je nergens thuishoort. Niks is vertrouwd, alles is onzeker. Ik vond dat bepaald niet gemakkelijk.

[2] In de Bijbel kom je zo'n soort tussentoestand een paar keer tegen, en dan gaat het om situaties, als je er over nadent, eigenlijk symbool staan voor ons hele bestaan, voor ons leven. De twee grootste voorbeelden zijn de reis van Israël naar het beloofde land en, veel later, de ballingschap. We waren slaven in Egypte, God had iets beters met ons voor maar daarvoor moesten we wel veertig jaar door de woestijn reizen. En toen we vier of zes eeuwen in het beloofde land hadden doorgebracht, liet God ons los en werden we opnieuw gevangen genomen, in Babel deze keer. En eigenlijk nog dieper dan deze twee voorbeelden is er onze voortdurende ballingschap uit het paradijs. En het gaat zo diep dat in het Nieuwe Testament Petrus ons nog aanspreekt als 'vreemdelingen'. 'Uitverkoren vreemdelingen' weliswaar, maar toch: vreemdelingen. En wanneer komen we thuis?

Dus dit is het plaatje: er is het huis van de vijand, waar je slaaf bent, waar je bewust of onbewust kapot gaat, en er is het huis van God, waar je weet dat het goed is, waarnaar je verlangt. Maar het is net of je je leven doorbrengt in de tussentoestand, niet meer thuis in de ene wereld, nog niet thuis in de ander, en je probeert met wat geleende meubeltjes te overleven. En in die situatie zoek je troost en in die situatie zegt de Catechismus waar je troost kunt vinden. **[3]** 'Wat is je enige troost in leven en sterven? Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven, het eigendom ben, niet van mijzelf, maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus.' Herkennen we dat nog een beetje?

[4] We beginnen met ons oude huis en ons nieuwe huis, of, ook goed, met ons oude land en ons nieuwe land. In ons oude huis is de duivel de baas. Het kan zijn dat als ik over de duivel begin, dat je

dan een beetje afhaakt. Het is een beetje passé om over de duivel te spreken. Nu is hij ook de grote vorst van de verleden tijd, daar niet van, maar ik ben bang dat hij echter is dan wij wel eens willen hebben. Dat geldt gelukkig ook voor God, dat Hij echter is dan mensen willen hebben, maar toch. Nu wil ik het vanmiddag niet uitgebreid over de duivel hebben, maar wel over zijn methode, zijn motto, zijn ongeloofsbelijdenis. En dit is zijn motto: mooi moet stuk. **[5]** Mooi moet stuk, dat is in het notendop het anti-evangelie van de duivel.

Kijk maar. Iedereen voelt op z'n klompen aan, dat we in een wereld leven die zo mooi kan zijn, dat hij wel mooi bedoeld moet zijn. Juist wat er misgaat in de schepping, of het nu door mensen komt of door de natuur zelf: zelfs als je niet in God gelooft zit er in de schepping een schreeuwende neiging tot schoonheid. Waarom gaat er dan zoveel kapot? Ik geloof omdat er een kracht aan het werk is, die een diepe haat heeft voor alles wat mooi is. Wat mooi is moet stuk. En als je het al niet ziet in de schepping, dan zie je het wel tussen mensen. Wat wil je graag, dat mensen je zien, je waarderen, je zouden kennen zoals je bent. Wat is dat mooi, als dat gebeurt, dat je mensen om je heen hebt bij wie je tot je recht komt, waar je mooi kunt zijn. Maar hoe vaak merk je niet dat er een tegenkracht is. Mooi moet stuk. En zo ontstaan er ruzies en zo ontstaan er destructieve patronen en zo ontstaan scheidingen... Mooi moet stuk.

En ook het mooiste wat we hadden en wat we dus zijn kwijtgeraakt, dat heeft hij stukgemaakt. Dat was dat wij rechtstreeks met God konden omgaan. Als we dat nog wel zouden hebben, dan zouden we altijd vol zijn van God en hoe Hij ons gemaakt heeft. Dan zouden we steeds ervaren dat Hij naast ons staat en ons liefheeft. Dan zouden we elke avond onbezorgd gaan slapen, omdat we diep diep vol vrede zijn en vol vertrouwen op Hem. Hoe mooi is dat? Veel te mooi voor de duivel. Mooi moet stuk. En wij, idioten, wij lieten hem zijn gang gaan. Sterker, we deden vrolijk met hem mee. En dat zit nog steeds in ons.

Daartegenover is het evangelie van God: liefde maakt heel. Dat staat boven de deur van het huis van God, of boven de poort van zijn koninkrijk. **[6]** Liefde maakt heel – en ik snap dat als ik dat zeg, dat het voor jou een open deur is. Maar volgens mij is het mooi genoeg om nog eens extra bij stil te staan. God had ons ook aan ons lot kunnen overlaten. Dat had Hij kunnen doen, zich terugtrekken. Maar Hij deed het niet. Hij had ook onze software kunnen aanpassen. Ons herprogrammeren en wel zo dat we in elk geval niet meer tegen Hem konden kiezen, maar als een soort robots achter Hem aan zouden lopen. Maar Hij deed het niet. Hij pakt het helemaal anders aan. Met liefde. Liefde die heel maakt. Het lijkt me dat je God moet zijn om dat antwoord te bedenken en om het daarmee aan te durven.

Goed, het oude huis, ons vroegere land is dus de wereld van de duivel: mooi moet stuk. Ons toekomstige land, de woning van God heet heel anders: liefde maakt heel. En wij zitten midden in de verhuizing, met alle ellende van dien. Wat is dan belangrijk voor je? In elk geval dit: dat je Gods uitnodiging om te verhuizen goed vasthoudt, dat je het paspoort van je nieuwe thuisland niet vergeet en dat je niet vergeet dat je reis al betaald is. De uitnodiging is het evangelie, de Bijbel, de boodschap van God. Dezelfde Petrus die ons heel eerlijk vreemdelingen noemt, mensen die nog niet thuis zijn, noemt ons mooi wel 'uitverkoren vreemdelingen'. God heeft je uitgekozen en herinnert je met elke preek en elke keer dat je de bijbel leest er aan dat Hijzelf jou heeft uitgenodigd.

En vergeet je paspoort niet: je doop. Je kunt honderd keer het gevoel hebben dat God ver weg is en de aarde kan honderd keer niet op de hemel lijken – als je gedoopt bent is dat je paspoort. Je doop laat zien dat jij bij Christus hoort. Het koninkrijk van God is voor ieder die bij Christus hoort. Israël moest door de Jordaan heen om het beloofde land binnen te gaan. Johannes de Doper liet Israël opnieuw door de Jordaan gaan om ze voor te bereiden op het Koninkrijk van God. De doop is jouw symbolische doorgang naar het beloofde land. Je paspoort. Niets kan jou tegenhouden om binnen te komen. En voor de reis is betaald. Op Golgotha.

Nog een keer, het begin van Zondag 1. 'Wat is je enige troost in leven en sterven? Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven, het eigendom ben, niet van mijzelf, maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus. [7] Want Hij heeft met zijn kostbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle macht van de duivel verlost.' Je bent een vreemdeling, een emigrant onderweg. Maar je weet waar je heen gaat.

[8] Maar je bent er nog niet – en hoe houd je het nu vol? Als je het vervolg van Zondag 1 leest, ligt het allemaal redelijk simpel. [Jezus heeft mij uit de macht van de duivel verlost en] **[9]** Hij bewaart mij zo, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd kan vallen, ja zelfs zo, dat alles dienen moet tot mijn heil.' Goed, en dan nu de werkelijkheid: we zijn er nog niet en we zien er soms nog niets van en juist die tussentoestand waar we in zitten kan ons onzeker maken, kan slopend zijn. Je weet dat er een wereld is, waarvan je eigenlijk afscheid hebt genomen en dat er een wereld is waar je naar toe gaat – maar op die oude plek voel je je zo gemakkelijk thuis...

In de onderweg-verhalen van de Bijbel komt dat thema ook steeds terug. Israël in de woestijn: ze verlangen naar de barbecues van Egypte. Juda in Babylon: beter daar een goed leven

dan terug naar dat halfverwoeste Jeruzalem. Joden-christenen in het Nieuwe Testament: liever de zekerheid van de traditie dan echt op Jezus alleen vertrouwen. Heiden-christenen in het Nieuwe Testament: precies hetzelfde verhaal. Het nieuwe land zal best wel mooi zijn. Maar we zijn er nog niet en als je troost zoekt, zoek je het zomaar in de oude patronen. En voor de één is het alcohol, waar je je troost zoekt. En voor de ander is het geld of bezit, wat je een veilig gevoel geeft, en voor weer een ander is het seks, die troost. Alleen is het probleem dat als je je troost daar zoekt, dat je er zomaar slaaf van wordt. Onder het motto 'mooi moet stuk' haalt de duivel alles uit de kast om je onderuit te halen. Wat moet je dan?

[10] Je moet God de tijd geven. Veertig jaar in de woestijn, zeventig jaar ballingschap: God kijkt niet op een paar dagen. Zoals Petrus in een andere brief heeft geschreven: voor God zijn duizend jaar één dag, en is één dag duizend jaar. Maar geloof me: Hij heeft nog nooit iemand duizend jaar laten wachten, voordat Hij opnieuw bij iemand aanklopte. Zoals Petrus het in z'n eerste brief zei: 'ook al moet je nu tot je verdriet nog een korte tijd allerlei beproevingen verduren.' Hoor je dat? Het is echt verdriet, wat je overkomt. En het is ook een echte beproeving, het raakt je en brengt je zomaar van je stuk. En het is een korte tijd. Geef God nog even.

[11] En: vergeet niet te eten. Het wil wat zeggen dat Israël in de woestijn door God zelf werd voorzien van eten en drinken: water uit de rots, manna uit de hemel, het vlees van kwakfels. Op een gegeven moment zei God tegen Juda in ballingschap: leg tuinen aan en eet van de opbrangst. Het punt lijkt mij, dat God er op uit is om, zo lang we nog niet thuis zijn, ons wel van het nodige te voorzien. Ik vind het prima als je Zondag 1 met wat reserve leest. 'Jezus bewaart mij zo, dat alles dienen moet tot mijn heil.' Grote woorden, gelijk heb je. Eigenlijk woorden, die je pas achteraf kunt uitspreken. Maar wees dan wel zo wijs om onderweg bij te tanken waar je kunt. Dus vier je het avondmaal, blijf je luisteren naar het evangelie en houd je contact met de rest van Gods familie, de kerk.

[12] En verbaas je niet te veel over wat er tegenvalt. Zoals Petrus zei: zelfs goud moet worden gezuiverd met vuur. Geloof is honderd keer kostbaarder dan goud. Verbaas je dan niet over de beproevingen die je moet ondergaan. Je geloof wordt er alleen maar zuiverder van. Door beproevingen heen kun jij een puurder mens worden. Dat gaat natuurlijk tegen je instinct in. Je instinct wil alleen maar gepamperd worden. En je raakt alleen maar meer verslaafd. Petrus zegt dat wie beproefd wordt, lof, eer en roem verwerft, wanneer Jezus Christus zich zal openbaren. Elke keer als jij zegt: God, ik zie U niet, maar ik houd vol en ik blijf naar U zoeken – dat op dat moment Christus

jouw naam vol liefde uitspreekt bij de Vader en zij samen blij zijn met jou, omdat zij weten hoe dichtbij je al bent: bijna thuis.

[13] Zondag 1 gaat nog één stap verder. **[14]** 'Christus geeft mij door zijn Heilige Geest ook zekerheid van het eeuwige leven en maakt mij van harte bereid om voortaan voor Hem te leven.' Ik weet niet of je het herkent, maar als het om vakantie gaat, kan ik vaak net zo hard genieten van de voorpret als van de vakantie zelf. Je neust wat rond op internet, je kijkt eens welke steden je wilt bekijken, wat de leuke routes om te rijden zijn... Zelfs als elk jaar opnieuw in de praktijk blijkt dat je de helft nog niet doet, dan nog is het genieten, vooraf. Elke vergelijking gaat natuurlijk mank, maar volgens mij mag je jezelf gerust de voorpret op de hemel gunnen. Met dit verschil, dat je nog niet de helft weet van wat je daar gaat beleven.

[15] Of houd je jezelf dan voor de gek? Ik denk het niet, zolang je die troost van de toekomst blijft verbinden aan nu. Het onrecht dat je nu ziet gebeuren, is precies wat God recht gaat zetten. De zonde waar je nu aan vast zit, precies daarvan gaat Hij je van bevrijden. Al het mooie dat nu stuk gaat, precies dat gaat Hij met zijn liefde heel maken. Laat je niet bang maken, laat je niet afschrikken, laat je niet ontmoedigen. Integendeel. De vijand vindt: mooi moet stuk. God weet dat de vijand er naast zit. En weet al lang welk medicijn genezing geeft: gewoon nog meer liefde.

Amen.